

PRAKTIKUM
Z DIPLOMATICKÉHO PRÁVA
A KONZULÁRNEHO PRÁVA

Peter Rosputinský

Bratislava

2017

PRAKTIKUM Z DIPLOMATICKÉHO PRÁVA A KONZULÁRNEHO PRÁVA

Autor: © PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.

Recenzenti: Doc. JUDr. MUDr. Daniel Šmihula, PhD. Dr. iur.
JUDr. Jozef Beňo, PhD.

Návrh obálky: Petra Kmecová

Publikácia bola schválená ako vysokoškolská učebnica na zasadnutí Edičnej komisie Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v októbri 2017.

Vydavateľ: © PAMIKO spol. s r. o.

Bratislava, 2013, 2017

Druhé, rozšírené a aktualizované vydanie.

ISBN 978-80-85660-13-5

OBSAH

ÚVOD	5
1 ODPORÚČANÝ POSTUP RIEŠENIA PRÍPADOV	10
2 PRÍPADY	17
3 OFICIÁLNE NÁZVY ŠTÁTOV	94
4 DOKUMENTY	100
Viedenský dohovor o diplomatických stykoch v slovenskom jazyku	100
Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch v slovenskom jazyku	113
Viedenský dohovor o diplomatických stykoch v anglickom jazyku	139
Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch v anglickom jazyku	153
POUŽITÁ LITERATÚRA	181
ZOZNAM PRÍPADOV	186

ÚVOD

Jednou z hlavných súčastí prípravy odborníkov na zastupovanie štátu v zahraničí je ich oboznámenie sa so základným medzinárodnoprávnym rámcom výkonu ich budúceho povolania, t. j. právnou úpravou realizácie diplomatických vzťahov a konzulárnych vzťahov obsiahnutou v základných prameňoch diplomatického práva a konzulárneho práva, teda vo Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch z roku 1961 (ktorý mal k 30. júnu 2017 už 191 zmluvných strán) a vo Viedenskom dohovore o konzulárnych stykoch z roku 1963 (so 179 zmluvnými stranami k 30. júnu 2017). Typickou formou takéhoto oboznámenia sa je štúdium vyššie uvedených medzinárodných zmlúv, dokumentov vzniknutých v priebehu ich prípravy a prípadne aj teoretických prác a komentárov vykladajúcich jednotlivé ustanovenia oboch dohovorov. Rozšírenie uvedeného spôsobu prípravy a zároveň overenie miery osvojenia si teoretických znalostí a správnosti pochopenia právnej úpravy predstavuje riešenie praktických situácií, ktoré prináša alebo môže prinášať výkon diplomatickej alebo konzulárnej služby. Takáto príprava čiastočne priblíži študentom praktickú stránku ich budúcej profesie a aspoň náznakom im predstaví okruh právnych otázok, s ktorými sa môžu v praxi stretnúť členovia diplomatických misií a konzulárnych úradov a ich rodinní príslušníci.

Predkladaná učebná pomôcka je určená predovšetkým študentom Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Obsahuje jednak skutočné alebo skutočnými udalosťami inšpirované príklady (so zadáním uvedeným na šedom podfarbení) a jednak vymyslené situácie. Oba druhy zadaní sú označené orientačným názvom poukazujúcim na ťažisko daného príkladu. Príklady sú doplnené otázkami, ktoré z konkrétnej situácie vyplývajú alebo by vyplývať mohli a ktoré majú za cieľ zamerať pozornosť študentov na pochopenie príslušnej problematiky. Riešenie týchto príkladov vyžaduje nielen poznanie obsahu jednotlivých ustanovení Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch alebo Viedenského dohovoru o konzulárnych stykoch, ale predovšetkým ich aplikáciu v konkrétnych súvislostiach. Nevyhnutnou podmienkou toho je samostatná práca študentov s označenými zmluvami, ako aj schopnosť študentov rozhodnúť sa, mať svoj názor,

tento vedieť odôvodniť a možno aj presvedčiť (najprv seba a potom) iných o jeho správnosti. Často totiž až podrobnejšie zamyslenie sa nad konkrétnou situáciou odhalí, aké zložité je príslušné, na prvý pohľad jednoduché a stručné, zmluvné dojednanie, resp., aké je to-ktoré ustanovenie neúplné, nejednoznačné či inak nedokonalé. Praktická práca s vyššie uvedenými dohovormi dozaista prispieva k zvýšeniu odborných kompetencií študentov a poskytuje návod, ako pracovať s ďalšími prameňmi práva upravujúcimi výkon povolania diplomatického zástupcu a konzulárneho úradníka, t. j. s inými medzinárodnými zmluvami (najčastejšie s dvojstrannými konzulárnymi dohovormi, ale aj s inými mnohostrannými zmluvami, napríklad Dohovorom o osobitných misiách z 8.12.1969 a dohovormi o výsadách a imunitách medzinárodných organizácií), internými predpismi Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky či zákonnými a inými predpismi Slovenskej republiky a prijímajúcich štátov.

Publikácie podobného typu používajú často pre označovanie štátov vymyslené názvy. V tejto publikácii sú v jednotlivých prípadoch používané oficiálne názvy štátov v slovenskom jazyku, a to z dôvodu, že študenti ich vždy nepoznajú a nezriedka sa stáva, že pri formálnom označovaní štátov, dokonca v kvalifikačných prácach alebo iných písomných prejavoch, dochádza k nepresnostiam. Uvádzanie oficiálnych názvov štátov, najmä pri vymyslených prípadoch, má pomôcť študentom osvojiť si tieto názvy. K tomu má prispieť aj v publikácii uvedený zoznam oficiálnych názvov jednotlivých štátov v slovenskom jazyku a v anglickom jazyku. Označenia prijímajúceho štátu a vysielajúceho štátu pri prípadoch vychádzajúcich z reálneho života zostali zachované, aj keď daný štát už neexistuje. Pri vymyslených prípadoch nemá označenie akéhokoľvek štátu žiadny súvis s príslušnou vysvetľovanou výsadou či imunitou, resp. situáciou vo všeobecnosti. Uvedené názvy štátov slúžia výlučne na identifikáciu príslušnej dvojice štátov (prijímajúci štát a vysielajúci štát) či trojice štátov (prijímajúci štát, vysielajúci štát a tranzitný štát), pretože ich neutrálne označovanie pojмами prijímajúci štát, vysielajúci štát a tranzitný štát je ťažkopádne, zdĺhavé a pri riešení konkrétneho príkladu zbytočne komplikované. Taktiež je potrebné dodať, že použitie názvov štátov v jednotlivých prípadoch je naozaj ilustratívne a vo vzťahu ku konkrétnej situácii nepredznamenáva žiadne osobitné riešenie či individuálnu prax dotknutého štátu.

2 PRÍPADY

PRÍPAD Č. 1

Nadviazanie diplomatických stykov a konzulárnych stykov

ZADANIE

Juhosudánska republika vyhlásila 9. júla 2011 nezávislosť.

- a) Slovenská republika uznala Juhosudánsku republiku v ten istý deň, teda 9. júla 2011.¹
- b) Minister zahraničných vecí Slovinskej republiky a minister zahraničných vecí Juhosudánskej republiky podpísali v New Yorku 23. septembra 2011 vyhlásenie o nadviazaní diplomatických stykov medzi Slovinskou republikou a Juhosudánskou republikou.²
- c) Turecká republika zriadila generálny konzulát v Jube, súčasnom hlavnom meste Juhosudánskej republiky, 8. januára 2011, t. j. ešte pred vyhlásením nezávislosti Juhosudánskej republiky. Po vyhlásení nezávislosti Juhosudánskej republiky Turecká republika uznala Juhosudánsku republiku 9. júla 2011 a svoj generálny konzulát v Jube neuzavrela, pričom Juhosudánska republika uzatvorenie tureckého generálneho konzulátu nežiadala.³

OTÁZKY

- a) Bola Slovenská republika povinná podľa ustanovení Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch nadviazať s Juhosudánskou republikou diplomatické styky?
- b) Zahŕňa vyššie uvedené nadviazanie diplomatických stykov zároveň aj nadviazanie konzulárnych stykov?
Zahŕňa vyššie uvedené nadviazanie diplomatických stykov zároveň aj dohodu o zriadení diplomatických misií oboch štátov?
Zahŕňa vyššie uvedené nadviazanie diplomatických stykov zároveň aj dohodu o

¹ Slovensko uznalo Juhosudánsku republiku. 2011. [online]. [Cit. 2017.06.01]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail/asset_publisher/1w1ppvnScIpx/content/slovensko-uznalo-juhosudansku-republiku>.

² *The Republic of Slovenia and South Sudan established diplomatic relations*. 2011. [online]. [Cit. 2017.06.01]. Dostupné na internete: <http://www.newyork.representation.si/index.php?id=824&L=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=9877&cHash=cba4d20947a472257178f34985f3dc3b>.

³ *Embassies of the Republic of Turkey*. 2017. [online]. [Cit. 2017.06.01]. Dostupné na internete: <<http://tukullist.com/index.php/de/ads/56cb11a61adc2/Embassies/Embassy-of-the-Republic-of-Turkey>>.

- triede vedúcich diplomatických misií oboch štátov?
- c) Existujú medzi Juhosudánskou republikou a Tureckou republikou výlučne v dôsledku vyššie uvedených skutočností konzulárne styky?
Existujú medzi Juhosudánskou republikou a Tureckou republikou výlučne v dôsledku vyššie uvedených skutočností diplomatické styky?
Existujú medzi Sudánskou republikou a Tureckou republikou v dôsledku vyššie uvedených skutočností konzulárne styky?
- d) Môže štát, ktorý výslovne uznal Juhosudánsku republiku a následne aj hlasoval za jej prijatie do Organizácie Spojených národov, nadviazať s Juhosudánskou republikou iba konzulárne styky bez toho, aby s týmto štátom nadviazal súčasne aj diplomatické styky?
- e) Zahŕňa v sebe hlasovanie členského štátu Organizácie Spojených národov za prijatie Juhosudánskej republiky do Organizácie Spojených národov zároveň nadviazanie diplomatických stykov s Juhosudánskou republikou?

PRÍPAD Č. 2

Nadviazanie diplomatických stykov so štátom, ktorý nie je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch

ZADANIE

Thajské kráľovstvo, ktoré je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch od 23. januára 1985, nadviazalo 22. novembra 2013 diplomatické styky s Kosovskou republikou, ktorá k uvedenému dňu nebola zmluvnou stranou uvedenej zmluvy, pričom oznámenie o nadviazaní diplomatických stykov medzi oboma štátmi podpísané predsedníčkou vlády Thajského kráľovstva Yingluck Shinawatrovou obsahuje formuláciu, že vlády oboch štátov sa riadia princípmi a normami zakotvenými v Charte Organizácie Spojených národov, vo Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch a v medzinárodnom práve.⁴

OTÁZKY

- a) Je štát, ktorý je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch, oprávnený nadviazať diplomatické styky so štátom, ktorý nie je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch?

⁴ *Announcement on the Establishment of Diplomatic Relations between the Kingdom of Thailand and the Republic of Kosovo. 22 November B.E. 2556 (2013).* [online]. [Cit. 2017.06.04]. Dostupné na internete: <<http://www.mfa.go.th/main/contents/files/media-center-20131122-153843322015.pdf>>.